[2024] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 75: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 399

ਤਾਪਸ ਗੁਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4603-4604)

06 ਮਈ 2024

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ,* ਸੀਜੇਆਈ, ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨਜੀਟੀ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ, ਡੋਲੂ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਕਟਾਈ, ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਖਾੜਨਾ ਅਤੇ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, 2006 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-ਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਪੂਰਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨਜੀਟੀ) ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਈਆਈਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ?

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ (ਡੀਐਲਐਸਏ) ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ - ਬਿਆਨ ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਲਈ 200 ਤੋਂ 250 ਜੇਸੀਬੀ 'ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ - ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਅਤੇ 8 ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 41,95,909 ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ:

ਸੁਣਵਾਈ: ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਭਾਵੇਂ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਰਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ 41,95,909 ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 10-12]

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਨੇ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ SEAC ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

ਲੇਖਕ

ਕਿ ਇਹ ਚਾਹ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ - ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਜੂਨ 2022 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ - 11 ਮਈ 2022 ਨੂੰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 144 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਇਹ ਮਈ 2020 ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਸੀ। ਡੀਐਲਐਸਏ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਿਆਨ - ਚਾਹ ਬਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ 200-250 ਜੇਸੀਬੀਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਸੰਭਵ ਹੈ - ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਵੇਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 13-14]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨਜੀਟੀ) - ਸਿਰਜਣਾ-ਉਦੇਸ਼ - ਸੂਚੀਬੱਧ:

ਫੈਸਲਾ: ਐਨਜੀਟੀ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2010, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ। [ਪਾਰਾ 16-17]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨ.ਜੀ.ਟੀ.) - ਕੇਸ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਖਾਰਜ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਨਿਰਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰੁੱਖੀ ਪਹੁੰਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਐਨਜੀਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਜਿਹੀ ਬੇਰੁਖੀ ਵੀ ਉਚਿਤ ਲਗਨ ਅਤੇ ਅਣਦੇਖੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ. [ਪਾਰਾ 16-17]

ਵਾਤਾਵਰਣ - ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, 2006 ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪੈਰਾ 2:

ਫੈਸਲਾ: ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ

ਤਾਪਸ ਗੁਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਏ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲਾ - ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਏ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਆਈਟਮ 7(ਏ) ਹੈ - ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 15]

ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ - ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ:

ਫੈਸਲਾ: ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅਣ-ਚੁੱਕੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 20-21]

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2010; ਈਆਈਏ ਸੂਚਨਾ S.O. 1533 (ਈ) ਮਿਤੀ 14.09.2006

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ; ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ; ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ; ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4603-4604

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਈਸਟਰਨ ਜ਼ੋਨ ਦੇ 25.01.2024 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2024 ਦੀ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 15 ਅਤੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 8/2024/EZ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੀਆ ਯਾਦਵ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨਲਿਨ ਕੋਹਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਏ.ਏ.ਜੀ., ਦੇਵਜੀਤ ਸੈਕੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਘਵ ਸ਼ੰਕਰ, ਕਰਨ ਲਹਿਰੀ, ਅਭਿਕਲਪ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਮ ਕੌਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਮਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਮਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਐਡ ਸ਼ੰਕਰਿਤ, ਕਾਰਤੀ ਦੀਪ, ਐਡ ਸ਼ੰਕਰਿਤਾ। ਰਾਏ, ਸੌਰਭ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਕਮਿਨੀ ਬਰੂਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਦਮਿਨੀ ਬਰੂਆ, ਦੇਬਾਦੱਤਾ ਕਾਨੂੰਗੋ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਲਿਸ ਰਾਜ, ਰਾਹੁਲ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਡਾ: ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ

1. ਦਖਲ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਜ਼ੋਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 25 ਜਨਵਰੀ 2024 ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

3. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਸਿਲਚਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਘਰੇਲੂ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4. ਤਿੰਨ ਚਾਹ ਦੇ ਭੰਡਾਰ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਡੋਲੂ; (ii) ਖੋਰੇਲ; ਅਤੇ (iii) ਅਸਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਲਕੂਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 335 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ ਡੋਲੂ ਨੂੰ ਸਾਈਟ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ। ਏਏਆਈ ਨੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਚਾਹ ਦੇ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ 69 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲਗਭਗ 173 ਨਿਵਾਸ ਇਕਾਈਆਂ 69 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ 404 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

---

1 "ਏਏਆਈ"

ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ:

(i) ਵਿਆਪਕ ਬੇਦਖਲੀ ਜਿਸ ਨਾਲ 41,95,909 ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ, 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ;

(ii) ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੁੱਟਣ ਅਤੇ ਕੱਟਣ ਦੇ ਨਾਲ 325 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਾਈਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ;

(iii) ਬੇਦਖਲੀ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 144 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ 2500 ਵਿੱਘੇ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ 1050 ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ;

(iv) ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-ਏ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਈਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, EIA ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, 2006 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਏ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਈਆਈਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, 2006 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੋਪਿੰਗ, ਜਨਤਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਲਈ ਕੋਈ "ਜਨਤਕ" ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ।

6. ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 25 ਜਨਵਰੀ 2024 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਓਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਾਈਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਈਆਈਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ।

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਰਾਇਣ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"2. ਪੂਰਵ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ (EC): ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ

_____

2 ਐਨਜੀਟੀ

ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪੂਰਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਏ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ (SEIAIEA) ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਬੀ' ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(i) ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ;

(ii) ਇਸ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਸਬੰਧਤ ਸੈਕਟਰ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਜੋੜ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਰਥਾਤ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜੋ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ;

(iii) ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੇਂਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ।"

ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਆਈਟਮ 7(a) ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ।

8.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੈਚਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸਾਈਟ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:

(i) ਕੀ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਹੋਈ ਸੀ;

(ii) ਕੀ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਹੋਈ ਸੀ; ਅਤੇ

(iii) ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।

9. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਨੂੰ, ਅਸਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

(i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ;

(ii) ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰੈਕਟ ਆਬਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ

(iii) ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ "ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਹ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਹੈ ਜੋ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 (ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਉਸੇ ਤਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਰਾਜ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਸਾਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ, SEIAIEIA, ਅਸਾਮ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਸਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ), ਵੱਲੋਂ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਪੂਰਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ (EC) ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਰਾਇਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਸਾਮ ਸਰਕਾਰ / ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਸਾਮ ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਨਿਯਮ, 1886 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰੁੱਖ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਚਾਹ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੀਰੀਸ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਅਲਬੀਜ਼ੀਆ ਲੇਬਬੇਕ/ਅਲਬਿਜ਼ੀਆ ਪ੍ਰੋਸੇਰਾ) ਜੋ ਕਿ ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖ/ਕਵਰ ਫਸਲਾਂ ਵਜੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸਾਮ ਟੀ ਗਾਰਡਨ ਐਕਟ / ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਫਸਲਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਸ਼ਤ) ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਈਆਈਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ / ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। 1533 (ਈ) ਮਿਤੀ 14.09.2006।

ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਲਮਾ ਸੁਲਤਾਨਾ, ਆਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕਚਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ, ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 89 ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ ਗਏ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਲਤਾਨਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਪੂਰਾ ਇਲਾਕਾ ਜਿਆਦਾਤਰ ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਸੰਘਣੀ ਝਾੜੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ"। ਰਿਪੋਰਟ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰੁਣਜਯੋਤੀ ਦਾਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 41,95,909 ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
11. ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜੋ ਚਾਹ ਬਾਗ ਦੇ ਕਾਮੇ, ਗਾਰਡਨ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਟਵਾਰੀ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਮਈ 2022 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜੇਸੀਬੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਡੋਲੂ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਏਅਰਪੋਰਟ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
(ii) ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ 'ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ' ਲਗਭਗ 200 ਤੋਂ 250 ਜੇਸੀਬੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ;
(iii) ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ
(iv) ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 41,95,909 ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ "ਨਿਯਮਿਤ ਚਾਹ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ" ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ SEAC ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਇੱਕ ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗ ਦੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰੁੱਖ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਦਾ ਪੱਤਰ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

14. ਜੋ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਈਟ ਦੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਕਾਸ਼ਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਵੇਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸੀ। ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਈਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜੂਨ 2022 ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ 200-250 ਜੇ.ਸੀ.ਬੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ 11 ਮਈ 2022 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 144 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ ਜੋ ਮਈ 2022 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ DLSA ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਹੈ।

15. ਮਿਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ "ਭੂਮੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ" ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨਜੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਸੀ।

17. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਓਏ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਐਨਜੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫੀ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ। ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਨ, ਜੇ ਬੇਤੁਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਐਨਜੀਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ, ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਤ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

18. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

19. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

20. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਲਚਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 335 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 69 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਹਿੱਸਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

21. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਬੇਰੋਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਵਿਕਾਸ- ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖੀ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਆਪਕ ਨੀਤੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਰਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

22. ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 7 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

23. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਲਚਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

24. ਜੇਕਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਈਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੀਨਫੀਲਡ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

25. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 25 ਜਨਵਰੀ 2024 ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

26. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:	ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਸਵਾਤੀ ਐਚ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਹਨੀ. ਐਸੋਸੀਏਟ ਐਡੀਟਰ	ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।
(ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ: ਸ਼ਾਦਾਨ ਫਰਾਸਾਤ, ਐਡ.)	

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ)